

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

OSAKESÄÄSTÄJIEN NÄKE- MYKSIÄ VASTUULLISESTA SIJOITTAMISESTA

Case: Kysely Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry:lle

TEKIJÄ/T: Sara Ruotsalainen
Jenna Kuivalainen

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala			
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Liiketalouden koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Sara Ruotsalainen ja Jenna Kuivalainen			
Työn nimi Osakesäästäjien näkemyksiä vastuullisesta sijoittamisesta, Case: Kysely Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry:lle			
Päiväys	11.3.2019	Sivumäärä/Liitteet	29+3
Ohjaaja(t) Liisa Martikainen			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry			
Tiivistelmä <p>Tämä opinnäytetyö käsittelee osakesäästäjien näkemyksiä vastuullisesta sijoittamisesta. Työn toimeksiantajana toimii Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry. Teimme yhdistyksen jäsenille kyselytutkimuksen, jonka avulla selvitimme yhdistyksen jäsenten motiiveja, arvoja ja asenteita vastuullisesta sijoittamisesta.</p> <p>Vastuullinen sijoittaminen on kasvattanut suosiotaan ja sijoittajat haluavat vaikuttaa aiempaa enemmän yritysten vastuulliseen toimintaan. Vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa ESG-asioiden eli ympäristöasioiden, sosiaaliseen vastuuseen liittyvien tekijöiden sekä hallintotapa-asioiden huomioon ottamista siten, että sijoituksen riski- ja tuot-toprofiili paranevat.</p> <p>Tämä opinnäytetyö koostuu teoriaosasta sekä tutkimusosasta. Teoriaosassa käsittelemme aluksi sijoittamisen peruseriaatteita, jotka johdattelevat lukijan aiheen pariin. Vastuullista sijoittamista käsittelemme motiivien, lähestymistapojen sekä eri sijoituslajien kautta. Tutkimusosassa suoritimme kyselyn Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry:n jäsenille Webropol-ohjelman avulla. Kysely lähetettiin yhteensä 700:lle yhdistyksen jäsenelle ja vastauksia saimme 75 kappaletta. Vastauksia analysoimme taulukoiden avulla.</p> <p>Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan päätellä, että yleisimmät motiivit vastuulliselle sijoittamiselle ovat sen sopiminen omaan arvomaailmaan ja vaikuttaminen positiivisesti kestävään kehitykseen. Vastajat, jotka eivät sijoita vastuullisesti eivät joko jaksaa perehtyä asiaan tarpeeksi tai eivät näe sen vaikuttavan sijoituksen tuottoon. Vastuullisen sijoittamisen haasteiksi vastauksissa nousevat hyötyjen vaikea todennettavuus ja luotettavan tiedon puute.</p>			
Avainsanat Sijoittaminen, vastuullinen sijoittaminen, ESG-asiat, PRI, kvantitatiivinen tutkimus			

Field of Study Social Sciences, Business and Administration			
Degree Programme Degree Programme in Business Administration			
Author(s) Sara Ruotsalainen and Jenna Kuivalainen			
Title of Thesis Share investors views on responsible investments activities Case: a survey for Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry registered association			
Date	11.3.2019	Pages/Appendices	29+3
Supervisor(s) Liisa Martikainen			
Client Organisation /Partners Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry			
<p>Abstract</p> <p>This thesis research deals with the views of share investors and potential shareholders on responsible investing. Responsible investment activities have gained increased popularity and investors prefer to influence corporate operations from the viewpoint of responsibility more intensively. Responsible investing aims to incorporate the observation of ESG or environmental, social and governance factors into investment decisions, to manage both the risks involved and returns more efficiently.</p> <p>This study was commissioned by Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry, registered association. To implement the research goal, a survey was conducted among the members of the association investigating their motives, values and attitudes towards responsible investment activities.</p> <p>This thesis comprises a theoretical part and an empirical part. In the theoretical part the study first deals with the basic principles of investing introducing the topic to the reader. Secondly, the research discusses the topics of motives, approaches and different types of investments. In the empirical part, a survey was conducted among the members of Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry with the Webropol program. The questionnaire was sent to a total of 700 members and we received 75 replies. The research presents the response analysis in a table format.</p> <p>The research results indicate that, in conclusion, the most common motives for responsible investment include the factors of complying with one's values as well as the positive impact on sustainable development. Furthermore, the respondents who do not actively observe responsibility in their investment activities, cannot relate to the issue or do not perceive the potential positive impact on the investment. In addition, based on the results, the challenges involved in responsible investment activities entail the aspects of challenges in substantiating the potential benefits as well as a lack of reliable information.</p>			
<p>Keywords Investing, responsible investing, ESG-factors, PRI, quantitative research</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	6
2	SIJOITTAMINEN	7
3	VASTUULLINEN SIJOITTAMINEN	8
3.1	PRI-periaatteet	8
3.2	Vastuullinen sijoittaminen Suomessa	9
3.3	Vastuullisen sijoituskohteen kannattavuus	9
3.4	Vastuullisen sijoittamisen motiivit.....	10
4	VASTUULLISEN SIJOITTAMISEN LÄHESTYMISTAVAT.....	11
4.1	Poissulkeminen	11
4.2	Suosiminen.....	12
4.3	Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen	12
4.4	Temaattinen sijoittaminen	12
5	VASTUULLINEN SIJOITTAMINEN ERI OMAISUUSLAJEISSA.....	14
5.1	Osakesijoitukset.....	14
5.2	Korkosijoitukset	14
5.3	Kiinteistösijoitukset	15
5.4	Pääomasijoitukset	15
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	16
6.1	Käytetty tutkimusmenetelmä	16
6.2	Kysymystyypit.....	16
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET	18
7.1	Taustakysymykset.....	18
7.2	Vastuullisen sijoittamisen strategia ja motiivit	19
7.3	Vastuullisen sijoittamisen haasteet ja hyödyt	21
7.4	Asenneasteikko.....	23
7.5	Avoimet kysymykset.....	24
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	26
8.1	Tutkimuksen johtopäätökset.....	26
8.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	26
8.3	Pohdinta ja oma oppiminen	27
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	29

LIITE 1: KYSELY 30

1 JOHDANTO

Ihmiset ovat yhä enemmän kiinnostuneita ympäristö- ja yhteiskunnallisista asioista, mikä näkyy myös sijoitusmaailmassa. Vastuullinen sijoittaminen on nostanut suosiotaan ja siitä on alettu puhua aktiivisemmin. Sijoittajat pyrkivät etsimään omia arvojaan vastaavia sijoituskohteita parantaen samalla sijoituksensa tuotto- ja riskiprofiilia. Vastuullisten sijoituskohteiden tarjonta on kasvanut ja yritykset haluavat panostaa enemmän vastuullisen toiminnan esille tuomiseen.

Opinnäytetyömme toimeksiantajana toimii Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry, joka on sijoittamisesta kiinnostuneista koostuva yhdistys. Yhdistys tarjoaa puolueetonta tietoa sijoittamiseen liittyvistä asioista ja mahdollisuuden vaihtaa kokemuksia. Yhdistys toteuttaa jäsenilleen alan koulutus- ja luentotilaisuuksia sekä yritysvierailuja. Yhdistys järjestää omia sijoitusiltoja ja sijoituskerhoja, joissa kokemusten vaihtaminen on mahdollista.

Opinnäytetyömme teoriaosassa avaamme aluksi sijoittamista itsessään pohjustuksena vastuulliselle sijoittamiselle, jotta lukijalle tulee jonkinlainen kuva sijoitustoiminnasta ja lukija pystyy näin ollen paremmin sisäistämään aiheen. Teoriaosassa syvennämme lukijan tietoutta vastuullisesta sijoittamisesta ja kerromme muun muassa erilaisista sijoitusmuodoista, joissa sijoittaja voi huomioida vastuullisuuden sijoitustoiminnassaan. Tutkimusosassa toteutimme kyselyn Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry:n jäsenille ja analysoimme vastaukset. Halusimme selvittää millaisia näkemyksiä, asenteita, arvoja ja motiiveja heillä on vastuulliseen sijoittamiseen liittyen.

Valitsimme kyseisen aiheen omien kiinnostuksiemme pohjalta ja sijoittaminen aiheena sopii hyvin taloushallinnon opintosuuntaamme. Olemme molemmat kiinnostuneita sijoittamisesta ja halusimme saada lisää tietoa vastuullisesta sijoittamisesta ja etenkin siitä, miten sijoittajat siihen suhtautuvat. Vastuullisuusnäkökulmat yritysten toiminnassa ovat myös yhä ajankohtaisempia ja vastuullisuus on noussut puheenaiheeksi myös sijoituspiireissä.

2 SIJOITTAMINEN

Yhä useampi on ryhtynyt säästämään ja sijoittamaan esimerkiksi eläkettä varten tai kasvattaakseen varallisuuttaan. Moni varmasti pohtii, mikä olisi paras ja tuottavin tapa aloittaa sijoitustoiminta. Sijoittamisen tavoitteena on kasvattaa sijoittajan sijoittaman pääoman nettoarvoa (Andersson, N. ja Tuhkanen, J. 2004, 18).

Sijoittaja haluaa sijoituksensa arvon nousevan, jotta sijoitus olisi mahdollisimman kannattava. Sijoituksen loppuarvoon vaikuttavat kaksi perustekijää, joita ovat sijoitusajan pituus ja kulujen jälkeinen tuotto-prosentin suuruus. Tämä tarkoittaa sitä, että sijoituksen tuottoon vaikuttaa sijoituksen kulu-erät sekä se, kuinka kauan haluaa sijoittaa tiettyyn sijoituskohteeseen ja näiden molempien vaikutus lopputulokseen ja tuoton suuruuteen. Sijoituskohteen arvon muutokset, kuten esimerkiksi pörssi-kurssien heilahtelut, vaikuttavat myös voimakkaasti sijoituksen loppuarvoon. (Andersson, N. ja Tuhkanen, J. 2004, 21.)

Sijoittamisen ydinajatuksena on siis tuoton tavoittelu, johon liittyy aina riski. Epävarmoin sijoitukseen liittyy isompi riski, mutta myös suurempi tuotto-odotus. Sijoittajan riskinsietokyvyllä tarkoitetaan sijoittajan kykyä suhtautua tappioiden syntymiseen ja sen kautta myös tuotto-odotuksen suuruuteen. Sijoittajalta, joka tavoittelee isoa tuottoa, vaaditaan hyvää riskinsietokykyä. Heikomman riskinsietokyvyn omaava sijoittaja taas tyytyy yleensä vähäisempään tuotto-odotukseen. (Kallunki, J-P., Martikainen, M. ja Niemelä, J. 2011, 24.)

Sijoittajan henkilökohtainen elämäntilanne vaikuttaa myös hänen sijoituspäätöksiinsä merkittävästi. Se muun muassa määrittelee, kuinka kauan hänen sijoittamansa varallisuus voi olla sidottuna sijoituskohteeseen ja kuinka paljon sijoittajan kannattaa sijoittaa varallisuuttaan, jotta hänelle itselleen jäisi varoja myös päivittäisten elämisen kustannusten kattamiseen. (Kallunki, J-P. ym. 2011, 41-44.)

Sijoituskohteita tulee myös vertailla keskenään, jotta itselle sopivin sijoituskohte löytyisi parhaiten ja joka ajaa omia valintoja ja etuja. Sijoittamisvaihtoehtoja ovat muun muassa suorat sijoitukset niin korko- kuin osakemarkkinoille, joukkovelkakirjat, kiinteistöt, johdannaiset, talletukset tai erilaisten rahastojen kautta sijoittaminen. Riippuen sijoittajan riskinsietokyvystä, sijoittajan kannattaa miettiä myös varallisuutensa allokointia eli jakamista eri sijoituskohteisiin, etteivät kaikki varat ole ns. "yhden kortin varassa". Sijoittaja voi esimerkiksi jakaa varojaan riskittömämpiin sekä enemmän riskiä sisältäviin sijoituskohteisiin. (Kallunki, J-P. ym. 2011, 56.)

Tuotto ja riski ovat sijoitustoiminnassa keskeisiä asioita, joita arvioidaan ennen sijoituspäätöksen tekemistä. Näiden lisäksi päätökseen vaikuttaviin tekijöihin on viime vuosina noussut myös sijoituskohteen vastuullisuus. Sijoittamisen perusteisiin ei tässä opinnäytetyössä tämän tarkemmin perehdytä, vaan se johdattelee lukijan aiheen pariin. Seuraavissa luvuissa käsitellään vastuullista sijoittamista ja sen eri osa-alueita.

3 VASTUULLINEN SIOITTAMINEN

Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan ympäristöasioiden (environmental), sosiaaliseen vastuuseen liittyvien tekijöiden (social) sekä hallintotapa-asioiden (governance) eli ns. ESG-asioiden huomioon ottamista sijoitustoiminnassa siten, että salkun tuotto- ja riskiprofiili paranevat. Samalla sijoittaja hakee toiminnalleen yhteiskunnallista hyväksyntää. Esimerkkejä ESG-asioista on lukuisia. Ympäristön kannalta huomioitavia asioita voivat olla esimerkiksi ilmastomuutostyöskentely, saasteet ja energiatehokkuus. Sosiaalinen vastuu kattaa muun muassa ihmisoikeuksiin, lapsityövoimaan, työoloihin ja henkilöstöpolitiikkaan liittyviä tekijöitä. Hallintotapa-asiat käsittelevät esimerkiksi verojen maksua, hallituksen riippumattomuutta ja korruptiota. (Finsif, 2017.)

Vastuullisen sijoittamisen juuret juontavat eettiseen sijoittamiseen. Vastuullinen ja eettinen sijoittaminen mielletäänkin usein samankaltaiseksi tavaksi sijoittaa, vaikka ne ovat kuitenkin eri asioita. Eettistä sijoittamista ohjaavat enemmän sijoittajan henkilökohtainen arvomaailma sekä omat käsitykset ja mieltymykset. Sijoittaja hyväksyy pienemmän tuottovaatimuksen, kunhan kohde on mahdollisimman eettinen. Yleensä osa yhtiöistä ja sijoituskohteista suljetaan kokonaan pois. Vastuullisen sijoittamisen tarkoituksena on sen sijaan parantaa sijoitussalkun riski- ja tuotto profiilia huomioimalla ESG-asiat. Eettinen ja vastuullinen sijoittaminen poikkeavat toisistaan siis tuotto-olettaman, sijoitusfilosofian ja työkalujen suhteen. (Hyrskke, A., Lönnroth, M., Savilaakso, A. ja Sievänen, R. 2012, 11.)

Vastuullisessa sijoittamisessa korostuu yrityksen yhteiskuntavastuu, joka tarkoittaa kestävästä kehityksen päämäärien ja periaatteiden huomioonottamista ja toteuttamista yritystoiminnassa. Nykyhetken tarpeet pyritään toteuttamaan viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa. Yhteiskuntavastuun noudattamisesta on muodostunut merkittävä tekijä yrityksen maineen ja kilpailukyvyn kannalta. Yhteiskuntavastuuseen kuuluu kolme osa-aluetta, joita ovat taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen ulottuvuus. (Suomen YK-Liitto.)

3.1 PRI-periaatteet

Vastuulliselle sijoittamiselle ei ole yhtä ainuttakaan oikeaa tapaa, vaan jokainen sijoittaja valitsee omaan sijoitussuunnitelmaansa sopivat työkalut. YK julkaisi vuonna 2006 vastuullisen sijoittamisen periaatteet eli PRI-periaatteet (Principles for Responsible Investments). PRI on vaikuttanut yleiseen tietoisuuteen vastuullisesta sijoittamisesta ja määrittänyt sille standardit kuuden ohjaavan periaatteen kautta. Sitä soveltavat eniten instituutiosijoittajat. Sijoittaja voi sopeutua periaatteisiin omaan sijoitusstrategiaansa parhaiten sopivalla tavalla. PRI:n allekirjoittanut sitoutuu taulukossa 1 oleviin kohtiin. (Finsif 2018; Huuskonen, H. 2017.)

Taulukko 1. PRI-periaatteet (Finsif 2018.)

1. Liittämään ESG-asiat osaksi sijoitusprosesseja.
2. Toimimaan aktiivisena omistajana ja soveltamaan ESG-asioita omistajakäytäntöihinsä.
3. Edistämään sijoituskohteiden asianmukaista ESG-raportointia.
4. Edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoiminnalla
5. Tekemään yhteistyötä muiden sijoittajien kanssa edistääkseen vastuullista sijoittamista
6. Raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä

PRI:n allekirjoittaneiden määrä on jatkanut selvää kasvuaan PRI:n periaatteiden lanseerausvuodesta 2006. Tuolloin allekirjoittaneita tahoja oli 100, josta määrä on kasvanut yli 1800. Suomessa suurin osa sijoitusalan toimijoista kuten keskeiset eläkevakuutusyhtiöt, suurimpien pankkien varainhoitoyhtiöt ja Kirkon keskusrahasto ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoitustoiminnan periaatteet. (UNPRI 2018; Joutsenvirta, M., Halme, M., Jalas, M. ja Mäkinen, J. 2011, 321.)

3.2 Vastuullinen sijoittaminen Suomessa

Vastuullinen sijoittaminen on kasvava trendi niin maailmalla kuin myös Suomessa. Alun perin siitä olivat kiinnostuneet suuret instituutionaaliset sijoittajat kuten kirkko ja eläkeyhtiöt. Nykyään vastuullisuuden perään kysyvät myös piensijoittajat. Erityisesti naiset ja nuoret ovat osoittaneet suurta kiinnostustaan vastuullista sijoittamista kohtaan, kertoo Handelsbankenin varainhoidon johtaja Mike Peltola Ylen haastattelussa. (Peltola 2018-04-27.)

Suomessa vastuullisen sijoittamisen suunnannäyttäjänä toimii Finsif, joka on sijoittajia, varainhoitajia, palveluntarjoajia ja alan organisaatioita palveleva yleishyödyllinen yhdistys. Se pyrkii lisäämään tietoa vastuullisuudesta ja edesauttamaan vastuullisen sijoittamisen toimialan kehittymistä sekä toimimaan verkostoitumispaikkana ja tiedonhankintaväylänä. Vuonna 2010 perustettu järjestö tarjoaa jäsenilleen tilaisuuksia ajankohtaisista teemoista ja eri omaisuuslajien vastuullisuusnäkökulmista. Se on myös julkaissut oppaan ja tutkimuksia vastuulliseen sijoittamiseen liittyen. (Finsif 2018.)

3.3 Vastuullisen sijoituskohteen kannattavuus

Vastuullinen sijoittaminen mielletään helposti sijoitustyyliksi, jossa joutuu tinkimään sijoituksen tuotosta hyvän omantunnon saadakseen. Nordean tekemä tutkimus aiheesta kuitenkin kumoo tämän ennakoasenteen. Tutkimuksessa haaroitettiin vastuullisen sijoittamisen tuottohyötyjä viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Tutkimuksessa hyödynnettiin MCSI:n vastuullisuusanalyysiä, jossa yhtiöille jaettiin vastuullisuusperusteinen arvosana. Tulosten perusteella vastuullinen sijoitustyyli on tuottanut selvää ylituottoa vuoden 2012 jälkeen. Korkean arvosanan vastuullisuudessa saaneiden yhtiöiden kurssit ovat pärjänneet markkinoiden keskiarvoa paremmin, kun taas matalan arvosanan saaneet selvästi huonommin. (Erkkilä, J. 2017.)

ESG-kriteerien avulla sijoittaja voi tehdä omien arvojensa mukaisia sijoituksia ja samalla myös välttää riskialttiisiin yrityksiin sijoittamisen. ESG-käytäntöjen ja yrityksen turvatoimien puuttellisuus voi

johtaa myös sijoittajan kannattamattomampaan sijoitukseen, kuten Investopedia-sivustolla esimerkkinä esitetty BP, jonka öljynporauslautta vuonna 2010 syttyi räjähtäen palamaan Meksikonlahdella ja upposi. Tämän seurauksena öljyä alkoi vuotaa mereen. (Yle, 2010.) Sivustolla mainittiin myös Volkswagenin vuoden 2015 päästöskandaali, jossa selvisi, että Volkswagen oli ohjelmoinut dieselautojaan siten, että todelliset päästöt olivat huomattavasti korkeammat mitä päästötesteissä oli mitattu (Heiskanen, H. 2017). Nämä tapahtumat aiheuttivat mittavia tappioita yritysten imagoille ja niiden osakekurssit romahtivat. ESG-kriteerejä noudattaen ja välttämällä riskialttiita sijoituksia, sijoittaja voi saada sijoitustoiminnastaan tuottavampaa ja näin ollen myös kannattavampaa. (Investopedia 2018.)

3.4 Vastuullisen sijoittamisen motiivit

Sijoittajalla on erilaisia ja usein rinnakkaisia syitä sijoittaa vastuullisesti. Motiiveihin vaikuttavat sijoittajan arvot, tuottotekijät ja vallitseva toimintaympäristö. Nämä tekijät ovat yhteydessä toisiinsa ja yleensä sijoittajalla onkin useampi syy vastuulliseen sijoittamiseen. (Hyrskke ym. 2012, 33.)

Monella organisaatiolla ja yksityishenkilöllä on syviä, omaa toimintaansa ohjaavia arvoja. Arvot voivat olla niin vahvoja, että ne halutaan myös liittää osaksi sijoitustoimintaa. Arvot voivat olla organisaation missioita ja ydintoimintaa, jolloin sijoittaja haluaa sijoitustoimintansa kautta edistää arvo maailmansa tavoitteita tai olla osallistumatta toimintaan, joka ei tue omia tavoitteita. Arvot luovatkin pohjan vastuullisen sijoittamisen valinnoille. (Hyrskke ym. 2012, 34.)

Sijoitustoiminnan lähtökohtana on hakea tuottoa, joten tuoton edistäminen on siten myös vastuulliseen sijoittamiseen liittyvä perusominaisuus. Vastuullinen sijoittaja hakee perusteellisempaa tietoa yrityksen toiminnasta ESG-asioiden muodossa. Ymmärtämällä yritystä ja sen toimialaa laajemmin, sijoittajalla on mahdollisuus tehdä syvempi riski- ja tuottoanalyysi yrityksen toimintaedellytyksistä. Vastuullinen sijoittaminen vaatii sijoittajalta kärsivällisyyttä ja pitkää sijoitushorisonttia, koska ESG-asiat ovat usein yhteydessä poliittisiin päätöksiin ja yhteiskuntakehitykseen. (Hyrskke ym. 2012, 35.)

Sijoittajan toimintaympäristö vaikuttaa oleellisesti vastuullisten sijoituskäytäntöjen muotoutumiseen. Paikalliset olosuhteet ja kulttuuri luovat sijoittajalle erilaisia toimintamahdollisuuksia. Myös sijoittajan sidosryhmät voivat luoda omalta osaltaan odotuksia sijoitustoiminnan vastuullisuudesta. Toimintaympäristön kehitysaste vaikuttaa sijoittajan mahdollisuuksiin toteuttaa vastuullista sijoittamista esimerkiksi saatavilla olevien sijoitusratkaisujen muodossa. Toistaiseksi vastuulliseen sijoittamiseen liittyvää lainsäädäntöä on vain muutamissa maissa. (Hyrskke ym. 2012, 36.)

Arvot toimivat vastuullisen sijoittajan lähtökohtana, mutta näihin arvoihin vaikuttaa myös ympäröivä yhteiskunta. Yhteiskunnan kehityksen myötä myös toimintaympäristö muuttuu, mikä vaikuttaa sijoittajan arvomaailmaan. Toisaalta toimintaympäristö perustuu laajasti yhteiskunnan arvoihin. Tuoton hakeminen on sijoittamisen lähtökohtainen tarkoitus, mutta tuoton hankintatavat ja tuottotavoitteet muotoutuvat sijoittajan arvojen ja toimintaympäristön mukaan. Kaikki nämä tekijät ovat siis yhteydessä toisiinsa. (Hyrskke ym. 2012, 33.)

4 VASTUULLISEN SIJOITTAMISEN LÄHESTYMISTAVAT

Vastuullisessa sijoittamisessa sovelletaan useita eri lähestymistapoja. Sopivimmat lähestymistavat riippuvat monista tekijöistä, kuten sijoitusvarallisuuden määrästä, yleisestä sijoitusstrategiasta sekä sijoittajan tavoitteista, periaatteista ja sijoittamiseen käytettävissä olevista resursseista. Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat ovat erilaisia riippuen sijoittajasta ja hänen lähtökohdistaan. Eri lähestymistavat eivät sulje toisiaan pois, vaan sijoittaja voi käyttää eri lähestymistapoja rinnakkain. Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat voidaan ryhmitellä luokkiin. Tässä opinnäytetyössä esitellyt lähestymistavat on ryhmitelty PRI:n käyttämän luokituksen mukaisesti. (Finsif, 2017.)

Sijoittaja voi hankkia tietoa potentiaalisesta vastuullisesta sijoituskohteesta eri kanavien kautta. Jos sijoittajalla ei ole halua tai kykyä analysoida yritystä itse, hän voi käyttää analyysipalveluita, joita on markkinoilla useita. Nämä palvelut arvioivat yritysten riskejä ja mahdollisuuksia ottaen huomioon ympäristö- ja sosiaalisen vastuun sekä hyvän hallintotavan. Yrityksistä tehdään myös jatkuvasti mainetutkimuksia, joiden tuloksia voi hyödyntää sijoituskohdetta arvioitaessa (Joutsenvirta ym. 2011, 312.)

4.1 Poissulkeminen

Poissulkeminen eli sijoituskohteiden välttäminen on yksinkertaisimpia vastuullisen sijoittamisen muotoja. Poissulkeminen toteutetaan poistamalla potentiaalisten sijoituskohteiden joukosta eli sijoitusuniversumista tiettyjä huonoiksi, vastuuttomiksi tai epäeettisiksi määriteltyjä tuotteita ja palveluita valmistavia yrityksiä sekä yrityksiä, jotka omaavat tällaisia toiminatapoja. Tällaisia yrityksiä voivat olla esimerkiksi tupakkatuotteita ja aseita valmistavat yritykset tai yritykset, jotka käyttävät lapsityövoimaa tai ovat erityisen saastuttavia. (Hyrskke ym. 2012, 67.)

Poissulkemista harjoittava sijoittaja rajaa toiminnot, joita ei halua sijoituksillaan rahoittaa, jonka jälkeen määrittellään ne sijoituskohteet, jotka ovat kytköksissä poissuljettavaan toimintaan. Lopuksi nämä kohteet poissuljetaan potentiaalisten sijoitusten joukosta ja myös lopullisesta sijoitussalkusta. Sijoittaja tai omaisuudenhoitaja rakentaa jäljelle jäävästä sijoitusuniversumista tavallisen sijoitusanalyysin keinoin salkun, jonka hoidossa yritysvastuuanalyysilla tai yrityksen eettisyydellä ei ole enää roolia. Poissuljennan linjavedot tarkistetaan tapauskohtaisesti noin yhden tai kahden vuoden välein. (Hyrskke ym. 2012, 68.)

Poissulkemiseen liittyy haasteita, jotka vaikeuttavat sijoittajan päätöksentekoa. Useat yritykset tuottavat monia tuotteita ja palveluita, joista pieni osa saattaa edustaa poissuljettavaksi luokiteltua toimintaa, jolloin nollatoleranssin soveltaminen on vaikeaa. Esimerkiksi ruokakaupat myyvät tupakkaa ja alkoholituotteita, jolloin niistä tulee välittäjiä ja näin ollen poissuljettavia yrityksiä. Sijoittajat käyttävätkin usein nollatoleranssin sijaan liikevaihtoon tai liikevoittoon perustuvia prosenttirajoja. Tällöin yrityksen poissulkemisen määrittää se, kuinka paljon liikevaihtoa yritys tekee kyseisestä toiminnasta. (Hyrskke ym. 2012, 70-71.)

4.2 Suosiminen

Poissuljennan rinnalle on syntynyt niin kutsuttuja positiivisia eli vastuullisia sijoituskohteita suosiva menetelmä. Sijoituskohteita suosiva menetelmä jättää ison osan potentiaalisista sijoituskohteista sijoitusuniversumin ulkopuolelle, siinä missä sijoituskohteita välttävä menetelmä sulkee pois vain muutamia prosentteja sijoitusuniversumista. Suosimisessa sijoitusuniversumille tehdään yritysanalyysi, jonka avulla rajataan vastuullisimpien yritysten joukko analysoitavaksi ja sijoitettavaksi. Suosimiselle ei ole yhtä vakiintunutta käytäntöä, vaan jokainen toimija määrittelee oman yritysvaluuttakäytännön sekä salkunrakennusperiaatteen itsensä. (Hyrskke ym. 2012, 72.)

Toimialansa parhaat -menetelmässä sijoitusuniversumin sijoituskohteet määritellään luokkiin, joissa yritykset ovat yritysvaluuttansa puolesta vertailtavissa. Yrityksen toimiala on yleensä luonnollinen lähdekohta, mutta jossain tapauksissa myös maantieteellistä jakoa voidaan käyttää osana luokan määrittämistä. Jokaisesta luokasta valitaan vastuullisuuden perusteella parhaiten menestyneet, jotka pääsevät mukaan sijoitussalkkuun. (Hyrskke ym. 2012, 72.)

Universumin parhaat -lähestymistavassa kaikki sijoitusuniversumin potentiaaliset sijoituskohteet arvioidaan samalla tutkimusmenetelmällä. Universumin parhaat -menetelmässä yritysvaluuttan arviointi on toimialasta riippumatonta ja parhaat yritykset valikoituvat kaikille aloille sopivien mittareiden esimerkiksi raportoinnin perusteella. (Hyrskke ym. 2012, 74.)

4.3 Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen

Sijoittajat hyödyntävät omistajaoikeuksiaan vastuullisemman yritystoiminnan edistämiseksi ja sijoitustuottojen varmistamiseksi. Osakkeen omistajalla on osakeyhtiölain mukaan oikeus vaikuttaa yrityksen hallintoon yleisissä sekä vastuullisuuteen liittyvissä asioissa. Sijoittaja voi käydä vuoropuhelua yrityksen kanssa, osallistua päätöksentekoon yhtiökokouksissa tai aktivoida keskustelu vastuullisuuden vahvistamiseksi. (Finsif, 2017.)

Vuoropuhelu jatkuu yleensä silloinkin, kun sijoituskohteen toimintaa kritisoidaan jonkin vastuukriisin vuoksi, kuten ympäristöonnettomuuden sattuessa. Kun BP:n öljynporauslautan räjähdys vuonna 2010 aiheutti ison öljyvudon Meksikonlahdella, osa sijoittajista nimenomaan halusi jatkaa vuoropuhelua yhtiön kanssa eikä luopua osakkeista. (Joutsenvirta ym. 2011, 317.)

4.4 Temaattinen sijoittaminen

Temaattisessa sijoittamisessa otetaan huomioon vain yrityksen tuottamat tuotteet ja palvelut, jolloin sijoituskohteen valinnassa suositaan joitain tiettyjä toimialoja tai niiden sisällä olevia tuotteita. Teemoista yleisimpiä ovat ympäristöön liittyvät teemat kuten vesi, uusiutuvat energianlähteet ja jäteteknologia. Muita variaatioita temaattisista vastuullisen sijoittamisen tuotteista ovat esimerkiksi bioteknologiaan tai väestörakenteen muutokseen keskittyvät sijoituskohteet. (Hyrskke ym. 2012, 77)

Temaattisissa sijoituksissa on usein kokovinoumaa pieniin yrityksiin päin, sillä isommilla yrityksillä on usein laaja tuotevalikoima, eikä niitä ole aina helppo perustella tietyn teeman sijoituksiksi. Esimerkiksi General Electric, joka on yksi maailman suurimmista tuulivoimaloiden valmistajista, ei yleensä päädy ympäristöteknologiasalkkuun, koska tuulivoimaloiden osuus sen koko liikevaihdosta on niin pieni sekä absoluuttisesti että muihin voimalaitostyyppeihin verrattuna. (Hyrskke ym. 2012, 77.)

5 VASTUULLINEN SIJOITTAMINEN ERI OMAISUUSLAJEISSA

Vastuullinen sijoittaminen on perinteisesti liitetty osakemarkkinoihin eli suoriin omistuksiin ja osakerahastoihin. Vastuullista sijoittamista voi kuitenkin harjoittaa myös muissa omaisuuslajeissa, kuten korko- ja kiinteistösijoituksissa. Jokaisella omaisuuslajilla on omat haasteensa vastuullisuus näkökulman huomioimisessa, jotka sijoittajan on otettava huomioon. Omaisuuslajin erityispiirteet vaikuttavat myös vastuullisen sijoittamisen lähestymistapojen käyttömahdollisuuksiin. (Hyrskke ym. 2012, 96.)

5.1 Osakesijoitukset

Vastuullinen osakesijoittaja voi sijoittaa vastuullisiin osakerahastoihin, kestävän kehityksen teemarahastoihin ja indeksirahastoihin tai suosia vastuullisia sijoituskäytäntöjä noudattavia omaisuudenhoitajia. Kestävän kehityksen teemarahastot valitsevat sijoituskohteita tietyn aiheen tai toimialan mukaan. Vastuulliset osakeindeksirahastot perustuvat indeksitoimittajien tutkimuksiin. Nämä sisältävät eri toimialojen vastuullisimmat yritykset. (Hyrskke ym. 2012, 98-99.)

Oman yritysanalyysin perusteella sijoittaja pystyy luokittelemaan yrityksiä itselleen tärkeiden vastuullisuuskriteerien perusteella. Osakkeenomistajalla on myös mahdollisuus hyödyntää omistajaosuuksiaan yhtiökokouksissa ja vaikuttaa yrityksen toimintaan keskustelemalla yritysjohdon kanssa. (Hyrskke ym. 2012, 98-99.)

5.2 Korkosijoitukset

Korkosijoittajaa kiinnostaa sijoituskohteen kuten yrityksen tai valtion kyky lyhentää lainasitoumuksiaan. ESG-tutkimus tukee riskianalyysin tekoa ja auttaa sijoittajaa arvioimaan sijoituskohteen takaisinmaksuaikaa. Vastuullinen sijoittaja voi ottaa vastuullisuusnäkökulmat huomioon rahamarkkinasijoituksissa sekä yritys- ja valtionlainaobligatioissa. (Hyrskke ym. 2012, 102.)

Rahamarkkinasijoittaja voi ottaa huomioon liikkeellelaskijan ja oman talletuspankin vastuullisen toiminnan. Sijoittaja voi arvioida liikkeellelaskijoita omien ESG-kriteeriensä avulla. Sijoittaja antaa tavallisella pankkitalletuksella myös lyhytaikaisen lainan pankille, joka käyttää näitä varoja omassa toiminnassaan. Tallettaja voi perehtyä pankin omiin vastuullisuusperiaatteisiin ja sijoituskäytäntöihin. (Hyrskke ym. 2012, 102.)

Yritysobligatioihin on mahdollista sijoittaa vastuullisesti, hyödyntäen ESG-analyysiä. Sijoittaja voi suosia tai välttää lainaamista yrityksille analyysin perusteella. Yritysobligatioihin sijoittavalla on mahdollisuus seurata yrityksen toimintaa ja vaikuttaa sen toimintatapoihin. Yhtiökokouksiin obligatiosijoittajalla ei ole pääsyä, mutta sijoittaja voi vaikuttaa yritysjohtoon esimerkiksi suorien keskustelujen kautta. (Hyrskke ym. 2012, 102-103.)

Valtionobligaatiosijoitusten kautta sijoittaja rahoittaa valtioiden toimintaa. Sijoittaja voi arvioida, millaiseen toimintaan liikkeellelaskijavaltio ohjaa keräämiään varoja ja miten valtiot noudattavat kansainvälisiä ihmisoikeuksia-, ympäristö- ja muita kestävään kehitykseen liittyviä sopimuksia ja suosituksia. (Hyrskke ym. 2012, 103.)

5.3 Kiinteistösijoitukset

Vastuullisessa kiinteistösijoittamisessa korostuvat ympäristönäkökulma ja kestävä kehitys, sillä kiinteistöllä ja rakentamisella on suora yhteys energian tuotantoon ja kulutukseen ja sitä kautta myös ilmastonmuutokseen. Vastuullinen kiinteistösijoittaja voi ottaa huomioon vastuullisen rakentamisen kriteerit uusissa, rakenteilla olevissa ja vanhoissa rakennuksissa. Uudisrakentamisessa vastuullisten kriteerien noudattaminen on helpointa, sillä elinkaarilaskelmat ja innovatiiviset ratkaisut esim. materiaalivalintoihin ja jätteiden syntyyn voidaan huomioida jo kiinteistön suunnitteluvaiheessa. (Hyrskke ym. 2012, 105.)

Vastuullinen kiinteistösijoittaja voi myös vaikuttaa kiinteistöjen rakennuttajiin, muihin omistajiin, vuokralaisiin, ja rahastonhoitajiin vihreän ja vastuullisen rakentamisen edistämiseksi. On myös mahdollista sijoittaa erityisiin vastuullisia kriteerejä noudattaviin kiinteistörahastoihin. (Hyrskke ym. 2012, 105.)

5.4 Pääomasijoitukset

Pääomasijoittaja sijoittaa suoraan tai rahastojen kautta listaamattomiin yrityksiin. Pääomasijoitusten riskit ovat korkeita ja vaadittava minimisijoitussumma yleensä suuri, joten pääomasijoituksia tekevät lähinnä instituutiosijoittajat ja varakkaat yksityishenkilöt. Omistajuus on yleensä keskittynyttä, joten sijoittajan vaikuttamismahdollisuudet omistamassaan yrityksessä ovat siten hyvät. Jos pääomasijoittaja on mukana yrityksen toiminnassa jo varhaisessa vaiheessa, on mahdollisuus osallistua kestävä yritystoiminnan luomiseen toiminnan alusta lähtien. Pääomasijoittaja voi myös sijoituskohteensa valinnan avulla tukea esimerkiksi uusia kotimaisia innovaatioita tai panostaa uusiutuvaan energiaan. (Hyrskke ym. 2012, 109.)

Suorissa pääomasijoituksissa sijoittaja pääsee seuraamaan yrityksen toimintaa läheltä, mutta epäsuorissa omistuksissa kuten pääomarahastoissa sijoittajan joutuu nojaamaan rahaston raportointiin. Sijoittajan tiedonsaanti mahdollisuudet ovat rajalliset, sillä rahastot raportoivat sijoituksistaan ja tuotoistaan yleensä vain neljännesvuosittain, suojatakseen sijoituksensa kilpailulta. Suurimmat sijoittajat sen sijaan saavat paikan rahaston sijoitusneuvostosta, jossa sijoituskohteita käsitellään säännöllisemmin ja syvällisemmin. (Hyrskke ym. 2012, 109)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimus toteutettiin kyselynä Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry:n jäsenille. Yhdistyksen jäsenet vastasivat kyselyyn anonymisti sähköpostiin lähetetyn linkin kautta. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää sijoittajien näkemyksiä, arvoja, motiiveja ja asenteita liittyen vastuulliseen sijoittamiseen. Kysely suoritettiin touko-kesäkuun 2018 välisenä aikana. Kyselylomake sisälsi 16 määrällistä ja 2 laadullista kysymystä. Kyselyn lopussa vastaajat saivat kertoa omia käsityksiään ja mielipiteitään vastuullisesta sijoittamisesta.

6.1 Käytetty tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta. Määrällisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Se edellyttää tarpeeksi suurta ja edustavaa otosta. Aineistonkeruussa käytetään yleensä standardisoituja tutkimuslomakkeita ja valmiita vastausvaihtoehtoja. Tutkimuksen tuloksia kuvataan numeeristen suureiden avulla ja niitä voidaan havainnollistaa erilaisilla taulukoilla ja kuvioilla. (Heikkilä, T. 2014, 15.)

Valitsimme tutkimusmenetelmäksi määrällisen kyselytutkimuksen, joka toteutettiin Webropol-ohjelmiston välityksellä. Tämä valikoitui tutkimusmenetelmäksi, koska vastausten kerääminen suurelta joukolta oli vaivattominta juuri Internetin välityksellä ja näin vastaukset saatiin koottua samaan paikkaan ja niitä oli helppo käsitellä. Webropolin avulla vastauksia pystyttiin analysoimaan ja siirtämään esimerkiksi Exceliin. Kaikki vastaajat olivat yhdistyksen jäseniä ja heille lähetettiin kyselyn linkki sähköpostiin yhdistyksen yhteyshenkilön välityksellä. Vastaajilla oli noin kuukausi aikaa vastata kyselyyn ja näin ollen he pystyivät valitsemaan itselleen parhaan mahdollisen ajankohdan vastaamiselle.

Tapasimme opinnäytetyömme toimeksiantajan yhteyshenkilön helmikuussa 2018 ja keskustelimme työmme aiheesta ja sisällöstä. Yhteyshenkilö kertoi yhdistyksen toiminnasta ja näin saimme ymmärrystä, miten kysely kannattaisi toteuttaa ja mitä voisimme siihen sisällyttää. Kun olimme saaneet kyselyn mielestämme valmiiksi, lähetimme sen yhteyshenkilömme katsottavaksi, jotta hänellä oli mahdollisuus antaa meille kommentteja ja parannusehdotuksia. Testasimme myös itse linkin toimivuutta. Toimeksiantajalla ei ollut esittää korjausehdotuksia, joten annoimme yhteyshenkilölle luvan lähettää yhdistyksen jäsenille sähköpostiin linkin kyselyyn saatteen kera. Sähköpostin lähettäminen jäsenille yhteyshenkilön kautta oli yksinkertaisin tapa, sillä hänellä oli hallussaan kaikkien yhdistyksen jäsenten sähköpostiosoitteet.

6.2 Kysymystyyppit

Kyselyssä oli suljettuja, sekalaisia ja avoimia kysymyksiä sekä asenneasteikko. Suljetuissa kysymyksissä oli valmiit vastausvaihtoehdot, joista valita sopiva tai sopivat vaihtoehdot. Tällaisia kysymyksiä voidaan nimittää myös strukturoiduiksi kysymyksiksi. Suljettujen kysymysten tarkoituksena on vastausten käsittelemisen yksinkertaisuus sekä tiettyjen virheiden torjunta. Kaikki vastaajat eivät välttämättä osaa itse muotoilla vastauksiaan, jolloin valmiiden vaihtoehtojen ansiosta vastaaminen ei esty

kielivaikeuksien takia. Sekamuotoisissa kysymyksissä osa vastausvaihtoehdoista oli annettuja ja osa avoimia. Vaihtoehto "muu, mikä" on hyvä lisätä silloin, kun mietitään, keksiikö kysymyksiä laadittaessa kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot. Kyselytutkimuksissa, kuten myös tässä kyseisessä tutkimuksessa, on yleensä mukana joitakin avoimia kysymyksiä, jotka voivat tuoda esiin uusia näkökantoja. (Heikkilä, T. 2014, 47-50.)

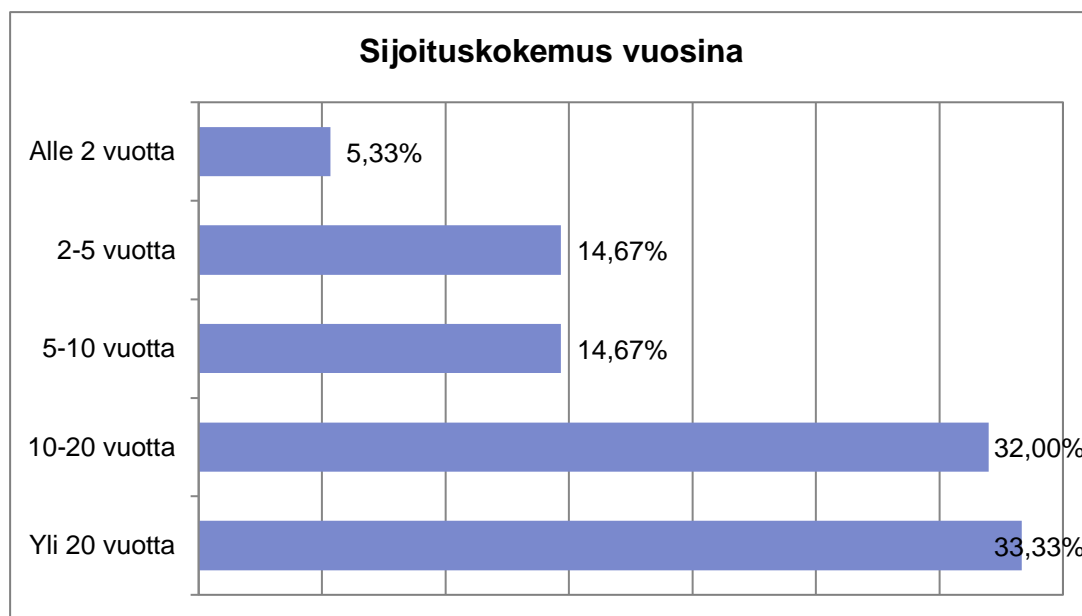
Asennekysymykset ovat suljettujen kysymysten muodossa esitettyjä väittämiä, joihin otetaan kantaa asteikkotyypisissä vastausvaihtoehdoilla. Etuna asteikkotyypisissä kysymyksissä on, että niiden avulla saadaan paljon tietoa vähään tilaan. Heikkoutena on, ettei vastauksista voi päätellä mikä painoarvo kohteilla on eri vastaajille. Vastaajat pyrkivät myös saamaan loogisuutta vastauksilleen, jolloin jälkimmäisten väittämien vastauksiin saattaa vaikuttaa se, miten edellisiin on vastattu. Väittämissä käytettiin Likertin asteikkoa, joka on 5-portainen järjestystasoinen asteikko, jossa toisena ääripäänä asteikossamme oli "täysin samaa mieltä" ja toisena ääripäänä "täysin eri mieltä". Asteikon keski-kohta on muotoiltu sanoin "ei samaa, eikä eri mieltä". Vastaajan tuli valita asteikolta parhaiten omaa käsitystään vastaava vaihtoehto. (Heikkilä, T. 2014, 51.)

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kyselylomake sisälsi 16 määrällistä ja 2 laadullista kysymystä. Kyselyn alussa kysyttiin muutamia perustietoja, joita olivat vastaajien sukupuoli, ikä, sijoituskokemus vuosina ja sijoituskohteet. Loput kysymyksistä käsittelivät vastuullista sijoittamista. Kyselyssä haluttiin selvittää kuinka moni tietää mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa ja onko heillä vastuullisen sijoittamisen strategia, miksi vastaajat joko sijoittavat vastuullisesti tai eivät, sekä heidän näkemyksensä siitä, mitkä ovat vastuullisen sijoittamisen hyötyjä ja haasteita. Laadullisella kysymyksellä pyrittiin selvittämään millaiset arvot ohjaavat sijoituskäyttäytymistä. Lopussa vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa vapaasti omia näkemyksiään vastuullisesta sijoittamisesta.

7.1 Taustakysymykset

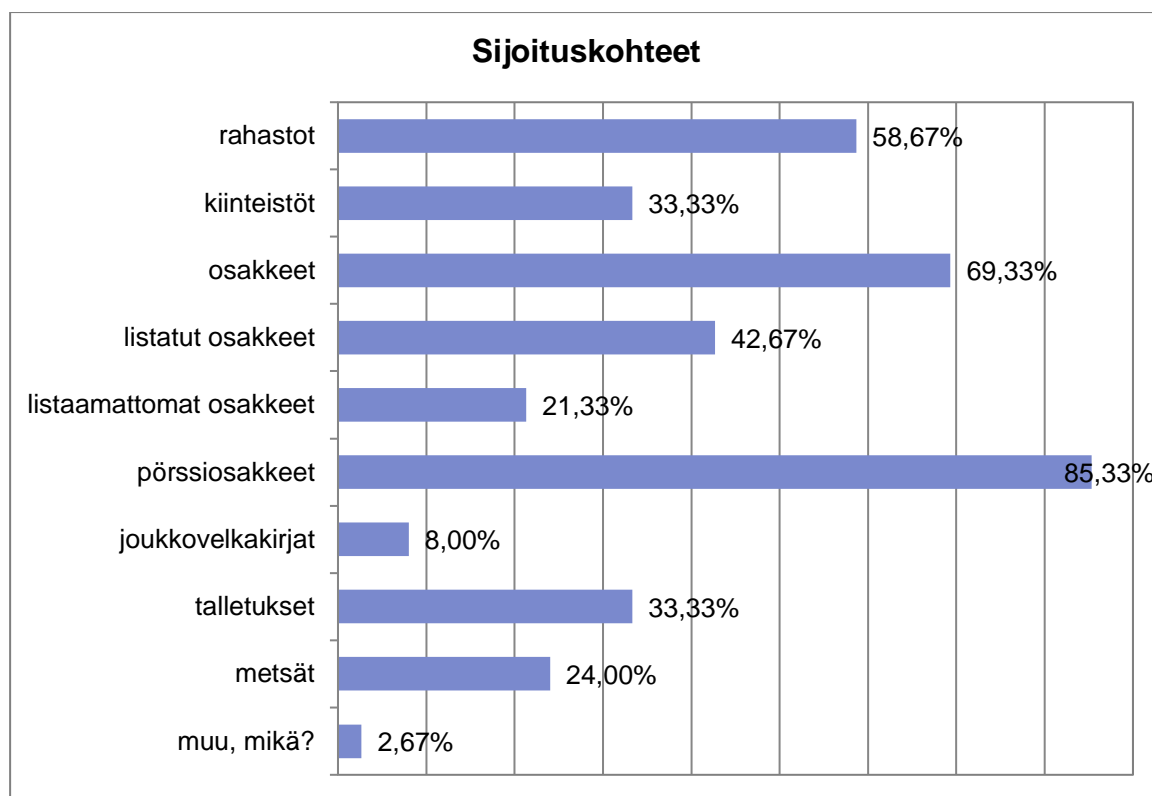
Kysely lähetettiin 700 henkilölle ja vastauksia saatiin 75. Vastausprosentiksi muodostui siis 10,7. Vastanneista 62 oli miehiä ja loput 13 naisia. Kyselyyn vastanneiden iät olivat vaihtelevia. Alle 25-vuotiaiden osuus oli suhteellisen korkea (noin 16 %), mutta suurin osa vastanneista oli kuitenkin yli 45-vuotiaita. Vastaajista yli 10 vuoden sijoituskokemuksen (kuvio 1) omaavia oli noin 65 %. Lyhyen, alle kahden vuoden sijoituskokemuksen omaavia oli noin 5 %. Vastaajien joukossa oli myös noin 30 % 2-10 vuoden sijoituskokemuksen omaavia sijoittajia.

KUVIO 1. Sijoituskokemus (n=75)

Yleisin sijoituskohte (kuvio 2) vastaajien joukossa oli pörssiosakkeet, joita oli yli 85 prosentilla vastaajista. Yli puolet sijoitti myös osakkeisiin ja rahastoihin. Näiden lisäksi sijoituskohteina vastaajilla olivat kiinteistöt, talletukset, metsät ja joukkovelkakirjat. Vastaajilla on voinut olla vaikeuksia vastata tähän kysymykseen, koska vastausvaihtoehdot ovat hieman epäjohdonmukaisia. Vastaajia on saattanut hämmentää vastausvaihtoehtojen päällekkäisyys, kuten listatut osakkeet ja pörssiosakkeet.

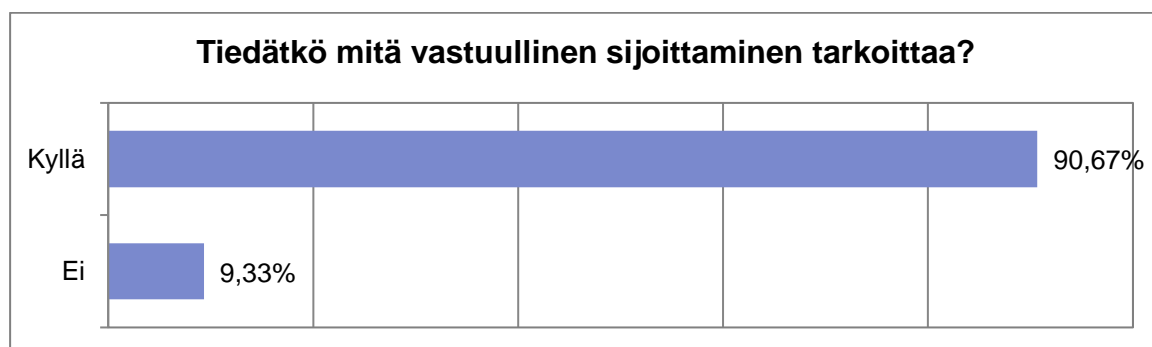
Tämä on voinut aiheuttaa hajaannusta vastauksissa ja näin ollen vaikuttaa tutkimustuloksiin tämän kysymyksen osalta.

KUVIO 2. Sijoituskohteet (n=75)

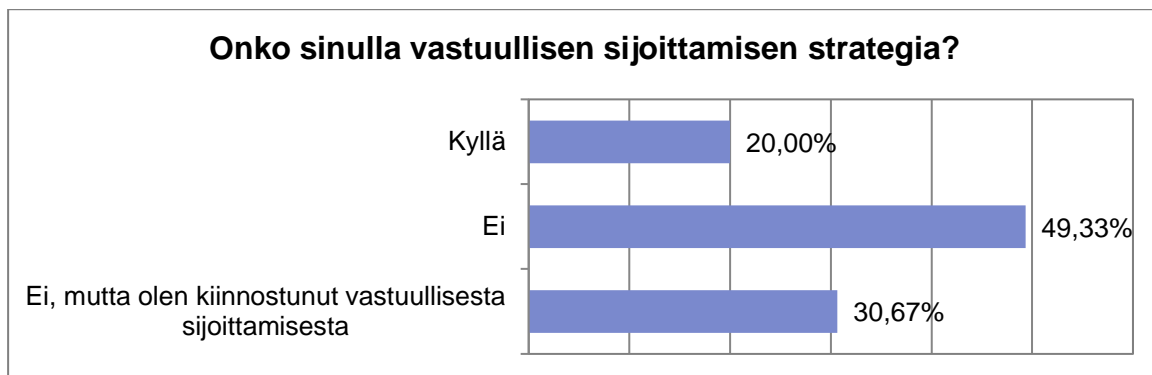
7.2 Vastuullisen sijoittamisen strategia ja motiivit

Ensimmäisenä vastuullista sijoittamista käsittelevänä kysymyksenä kysyttiin tietävätkö vastaajat mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa. Kuviosta 3 nähdään, että lähes kaikki (91 %) tiesivät, mitä termi tarkoittaa. Tässä tulee kuitenkin huomioida vastausten luotettavuus, sillä kaikki eivät välttämättä määrittele vastuullista sijoittamista samalla tavalla. Käsitteen käyttö ei ole Suomessa vielä vakiintunutta ja eri toimijat kuten media ja akateeminen kirjallisuus saattavat käyttää termiä eri tavalla. Kysymyksen jälkeen vastaajille määriteltiin, mitä vastuullinen sijoittaminen tässä kyseisessä tutkimuksessa tarkoittaa. Näin vastaajat pystyivät vastaamaan loppuihin kyselyn kysymyksiin tästä näkökulmasta.

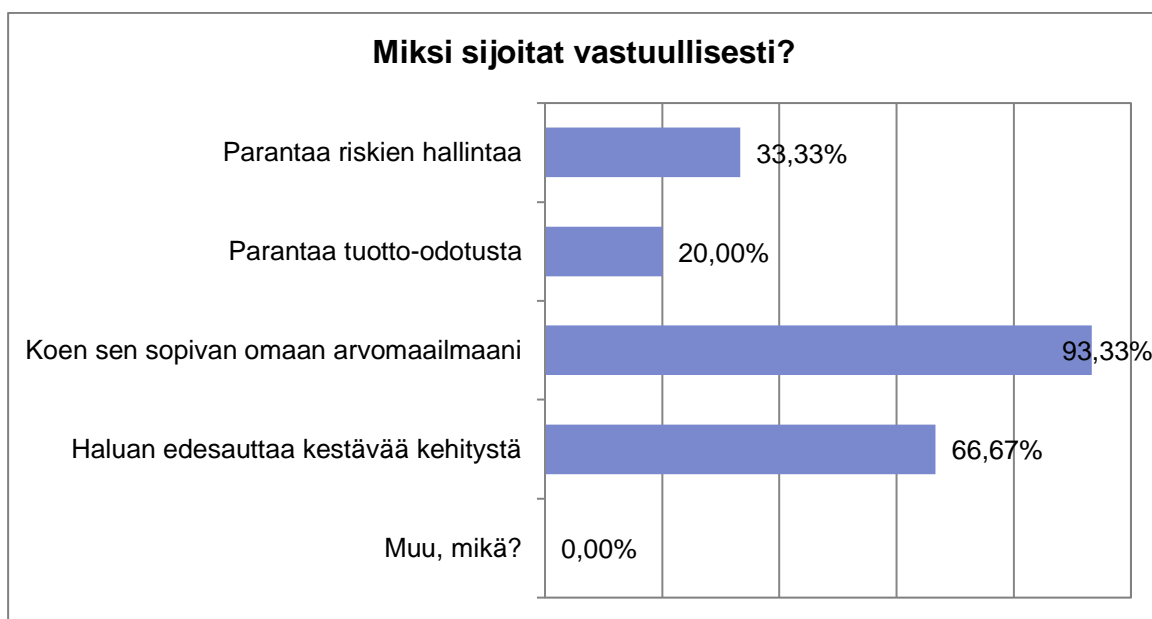
KUVIO 3. Vastuullisen sijoittamisen tietämys (n=75)

Toisena haluttiin selvittää, kuinka monella vastaajalla on vastuullisen sijoittamisen strategia. 20 % vastaajista (kuvio 4) ilmoittaa omaavansa vastuullisen sijoittamisen strategian. Heistä, joilla ei ole vastuullisen sijoittamisen strategiaa, noin 30 % on kuitenkin kiinnostunut siitä. Noin puolella vastaajista ei ole vastuullisen sijoittamisen strategiaa. Tässä täytyy kuitenkin muistaa, että yksityissijoittajilla ei välttämättä ole erikseen strategiaa vastuulliselle sijoittamiselle, mutta he saattavat kuitenkin päätöksissään ottaa vastuullisuus näkökulman huomioon.

KUVIO 4. Vastuullisen sijoittamisen strategian omaaminen (n=75)

Vastuullisen sijoittamisen strategian omaavat sijoittavat vastuullisesti, koska heistä lähes kaikki kokevat sen sopivan omaan arvomaailmaansa. Yli 65 % haluaa myös sijoitustoiminnallaan edesauttaa kestäväää kehitystä. Vain 20 % kokee sen parantavan tuotto-odotusta ja noin 33 % parantavan riskien hallintaa. Yleisimmät motiivit sijoittaa vastuullisesti ovat siis sen sopiminen omaan arvomaailmaan ja kestävään kehityksen edesauttaminen. Nämä ovat molemmat arvopohjaisia motiiveja, joten arvot toimivat heillä lähtökohtana vastuulliselle sijoittamiselle.

KUVIO 5. Syitä sijoittaa vastuullisesti (n=15)

Vastaajista, jotka eivät omista vastuullisen sijoittamisen strategiaa, noin 30 % (kuvio 6), ei joko jaksa perehtyä asiaan tarpeeksi tai kokevat ettei sillä ole vaikutusta tuottoon, mutta noin 8 % vastaajista pelkää sen jopa vaikuttavan tuottoon negatiivisesti. Pelko tuoton huononemisesta on ymmärrettävää, mutta vastuullisen sijoittamisen tarkoituksena on nimenomaan parantaa sijoituksen tuotto-odotusta. Vajaa 20 % ei löydä itselleen sopivia sijoituskohteita. 15 % tähän kysymykseen vastanneista ei ole kiinnostunut sijoituskohteen vastuullisuudesta eli suurinta osaa heistä, joilla ei ole vastuullisen sijoittamisen strategiaa, sijoituskohteen vastuullisuus kuitenkin jollain tasolla kiinnostaa. Muiksi syiksi vastanneet kertovat, että vastuullisuus on vain yksi kriteeri, joka ei ole ratkaisevassa roolissa, eikä siinä nähdä olevan hyötyä sijoittajalle itselleen. Osa myös kokee sijoittavansa vastuullisesti, mutta eivät omaa sille varsinaista strategiaa.

KUVIO 6. Syitä, miksi vastaajat eivät sijoita vastuullisesti (n=60)

7.3 Vastuullisen sijoittamisen haasteet ja hyödyt

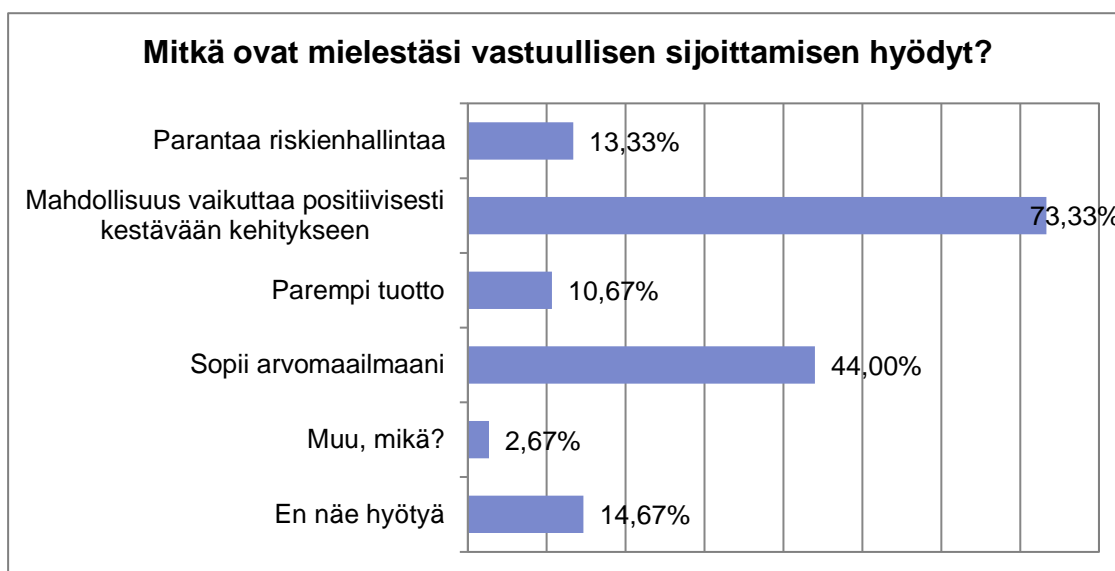
Vastuullisen sijoittamisen haasteiksi yli puolet vastaajista kokee sen, että vastuullisen sijoittamisen hyödyt on vaikea todentaa (kuvio 7). Yksityissijoittajan tekemillä valinnoilla ei ehkä koeta olevan niin suurta vaikutusta yritysten tekemille päätöksille. Institutionaalisten sijoittajien sijoittama pääoma on yleensä yritykselle paljon merkittävämpi ja vaikutukset yrityksen toimintaan suurempia, jolloin yksityissijoittaja voi kokea sijoittamansa osuuden merkityksettömäksi. Vaikutus sijoittajan omaan taloudelliseen tilanteeseen voi kuitenkin olla suuri. Myös vastuullisen sijoittamisen hyödyt sijoittajalle itselleen voi olla vaikea todentaa, kuten tuoton tai riskiprofiilin paraneminen. Noin 40 % kokee, että luotettavan tiedon puute on haaste. Yritysten kannattaisi siis panostaa enemmän vastuullisuuden raportointiin ja tutkimusten luotettavuuteen, jolloin sijoittajat saisivat enemmän tietoa. Vajaa 30 % vastaajista kokee, että vastuullisia sijoituskohteita on vaikea löytää. Vastuullisten sijoituskohteiden löytämisen hankaluus voi myös riippua sijoitusmuodosta. Esimerkiksi vastuullisia rahastoja löytyy pääosin kaikkien pankkien tarjonnasta, kun taas muiden vastuullisten sijoitusmuotojen kohdalla sijoittajan tulee itse perehtyä kohteeseen tarkemmin ja tehdä enemmän työtä vastuullisen kohteen

löytämiseksi. Resurssien puutteen kokeminen haasteeksi on vähäistä. Vastuullinen sijoittaminen ei ole siis kovinkaan riippuvainen sijoittajan käytettävissä olevista resursseista kuten ajasta.

KUVIO 7. Vastuullisen sijoittamisen haasteet (n=75)

Kuviosta 8 nähdään, että suurin osa eli hieman yli 70 % vastaajista kokee vastuullisen sijoittamisen hyödyksi mahdollisuuden vaikuttaa positiivisesti kestävään kehitykseen. Sijoittajat kokevat siis, että myös yksityissijoittajan tekemillä valinnoilla on merkitystä. Vajaa puolet vastaajista kokee vastuullisen sijoittamisen sopivan omaan arvomaailmaansa. Vain alle 15 % mielestä se parantaa riskienhallintaa. Kun tulosta verrataan Finsifin tekemään Vastuullisen sijoittamisen markkinaselvitykseen, jossa kartoitettiin suomalaisten sijoitusorganisaatioiden käytäntöjä ja näkemyksiä vastuullisesta sijoittamisesta, ero on huomattava. Kun sijoitusorganisaatioilta kysyttiin, miksi he sijoittavat vastuullisesti, riskienhallinta mainittiin selvityksessä kaikkein tärkeimpänä tekijänä. Yksityissijoittajien ja sijoitusorganisaatioiden näkemykset asian osalta ovat siis eriävät. Vain 10 % vastaa hyödyksi paremman tuoton. Riskienhallinnan ja tuoton matalat prosenttiosuudet voivat olla kytköksissä toisiinsa, sillä parempi riskienhallinta parantaa tuotto-odotusta. Kun vastaajat eivät koe vastuullisen sijoittamisen parantavan riskienhallintaa, eivät he myöskään oleta tuoton paranevan. Vain alle 15 % ei näe vastuullisessa sijoittamisessa mitään hyötyjä.

KUVIO 8. Vastuullisen sijoittamisen hyödyt (n=75)

7.4 Asenneasteikko

Asenneasteikossa (taulukko 2) halusimme selvittää vastaajien mielipiteitä vastuulliseen sijoittamiseen liittyen. Asenteita, arvoja ja mielipiteitä mitattaessa käytetään yleensä juuri Likertin asteikkoa. Ensimmäinen väittämä oli: "Vastuullisesta sijoittamisesta on tarpeeksi tietoa saatavilla". 45 % vastaajista oli väittämän kanssa osittain eri mieltä ja noin 10 % täysin eri mieltä. Väittämän kanssa osittain samaa mieltä oli 25 % ja vain kaksi prosenttia oli täysin samaa mieltä. Sijoittajat kaipaavat siis lisää tietoa vastuullisesta sijoittamisesta. Vastuullista sijoittamista käsittelevää suomenkielistä kirjallisuutta on tarjolla vain muutamia teoksia. Artikkeleita ja nettijulkaisuja löytyy enemmän.

Toinen väittämä oli: "Vastuullisia sijoituskohteita on runsaasti tarjolla ja niitä on helppo löytää". 56 % oli väittämän kanssa osittain eri mieltä ja reilu 10 % täysin eri mieltä. Osittain samaa mieltä oli 12 %. Tässäkin väittämässä vain kaksi prosenttia oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Vastaajat kokevat siis sijoituskohteiden tarjonnan ja löytämisen haasteeksi, joka kävi ilmi myös aiemmin esitetyn kysymyksen (vastuullisen sijoittamisen haasteet) yhteydessä.

Kolmas väittämä oli: "Vastuullinen sijoittaminen parantaa tuotto-odotusta". 40 % ei ollut samaa eikä eri mieltä. 20 % oli osittain samaa mieltä ja 28 % osittain eri mieltä. Vain reilu prosentti oli täysin samaa mieltä ja hieman yli 10 prosenttia täysin eri mieltä. Vastuullisen sijoittamisen määritelmän mukaan sen pitäisi kuitenkin parantaa tuotto-odotusta, joten voi olla, että sijoittajat sekoittavat sen helposti eettiseen sijoittamiseen, jossa hyväksytään pienempi tuotto-odotus. On myös vaikea mitata, miten vastuullinen sijoittaminen vaikuttaa tuottoon.

Neljäs väittämä oli: "Sijoituskohteen vastuullisuus on tärkeämpää kuin tuotto-odotus". Tämän väittämän kohdalla saatiin eniten hajontaa vastausten osalta. 26 % oli täysin eri mieltä ja 28 % osittain eri mieltä. 20 % ei ollut samaa eikä eri mieltä. 20 % oli osittain samaa mieltä ja noin 5 % täysin samaa mieltä. Yli puolet vastaajista oli kuitenkin väittämän kanssa osittain tai täysin eri mieltä. Tässä

kysymyksessä tulee hieman esille vastaajien arvomaailmaa, ja siitä voidaan päätellä, että osa vastaajista haluaa sijoittaa vastuullisesti, vaikka se ei välttämättä olisikaan tuottoisaa. Mutta kuitenkin valtaosa vastaajista haluaa sijoittamalleen pääomalleen myös vastinetta ja että sijoitustoiminta olisi tuottoisaa.

Viides väittämä oli: "Sijoituskohteen vastuullisuuden varmistaminen on helppoa". 56 % oli osittain eri mieltä ja 23 % täysin eri mieltä. 15 % ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vain 5 % oli osittain samaa mieltä ja 1 % täysin samaa mieltä. Sijoittajat kokevat siis sijoituskohteiden vastuullisuuden varmistamisen haastavaksi, mikä luo epävarmuutta sijoituskohteiden valinnassa.

Viimeinen väittämä oli: "Yksityissijoittajan tekemillä valinnoilla on vaikutusta kestäväan kehitykseen". 47 % oli osittain samaa mieltä ja 12 % täysin samaa mieltä. 24 % ei ollut samaa eikä erimieltä. Vain 4 % oli väittämän kanssa täysin eri mieltä. Suurin osa siis kokee, että yksityissijoittaja voi vaikuttaa kestäväan kehitykseen. Asenneasteikossa vastauksia saatiin odotetusti vähiten asteikon ääripäihin. Kuitenkin asteikon arvoihin "osittain samaa mieltä" ja "osittain eri mieltä" saatiin enemmän vastauksia, jolloin saatiin paremmin esille mielipiteitä.

Taulukko 2. Asenneasteikko (n=75)

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Vastuullisesta sijoittamisesta on tarpeeksi tietoa saatavilla	2,67 %	25,33 %	16,00 %	45,33 %	10,67 %
Vastuullisia sijoituskohteita on runsaasti tarjolla ja niitä on helppo löytää	2,67 %	12,00 %	18,67 %	56,00 %	10,67 %
Vastuullinen sijoittaminen parantaa tuotto-odotusta	1,33 %	20,00 %	40,00 %	28,00 %	10,67 %
Sijoituskohteen vastuullisuus on tärkeämpää kuin tuotto-odotus	5,33 %	20,00 %	20,00 %	28,00 %	26,67 %
Sijoituskohteen vastuullisuuden varmistaminen on helppoa	1,33 %	5,33 %	14,67 %	56,00 %	22,67 %
Yksityissijoittajan tekemillä sijoituksilla on vaikutusta kestäväan kehitykseen	12,00 %	46,67 %	24,00 %	13,33 %	4,00 %

7.5 Avoimet kysymykset

Kyselyyn vastanneilta kysyttiin avoimella kysymyksellä, minkälaiset arvot ohjaavat heidän sijoituskäyttäytymistään. Kysymykseen saatiin 49 vastausta. Eniten ohjaavaksi arvoksi mainittiin tuotto.

Osalle tuoton vastanneista se on ohjaava arvo vastuullisuudesta välittämättä. Osa taas kertoo tuoton olevan tärkeää, mutta he huomioivat kuitenkin vastuullisuuden ja kestävä kehityksen sijoitustoiminnassaan. Tuoton lisäksi useampia vastauksia saatiin seuraaviin arvoihin: ympäristö ja kestävä kehitys, kotimaisuus, sijoituskohteen luotettavuus sekä näiden lisäksi joitain yksittäisiä arvoja.

Kyselyn lopussa vastaajilla oli mahdollisuus kertoa vapaasti vastuulliseen sijoittamiseen liittyvistä asioista. Useat vastaajat nostivat esille tiedon puutteen ja tiedon luotettavuuden. Vastaajat kokivat, että vastuullisista sijoituskohteista ja niiden tuotoista on liian vähän tietoa saatavilla ja voiko saatuun tietoon luottaa. Yhtiön todellista vastuullisuutta on vaikea todentaa. Vastuullisuus voidaan myös määritellä eri tavoin, jolloin vastuullisuus perustuu mielipiteeseen siitä, mikä miltäkin näkökannalta ja kenenkin mielestä on vastuullista. Kansainvälisten suuryhtiöiden toiminnasta on vaikea saada tietoa. Mediassa kaikki yhtiöt korostavat hyviä puoliaan, mutta niin sanotut harmaat asiat lakaistaan maton alle. Näin ollen yhtiön vastuullisuus ihmisten mielissä perustuu liikaa mielikuviin faktojen sijaan.

Monet näkevät vastuullisen sijoittamisen hyvänä asiana, joka yhä useamman pitäisi ottaa huomioon sijoitustoiminnassaan. Vaikka tuotto-odotus on tärkeä, on sijoitussalkussa silti mukava pitää sellaisia sijoituskohteita, jotka sopivat omaan arvomaailmaan. Vastuullisen sijoittamisen uskotaan kasvavan tulevaisuudessa ja olevan entistä tärkeämpi kriteeri ja ohjaavan myös yrityksiä toimimaan vastuullisemmin.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Vastuullinen sijoittaminen on nykypäivän trendi, jonka avulla sijoittajat kokevat voivansa tehdä jotain muun muassa ilmastonmuutoksen ja ihmisoikeuksien hyväksi. Vastuullisen sijoittamisen tarkoituksena on parantaa sijoittajan sijoitussalkun tuotto- ja riskiprofiilia ja samalla sijoittaja pystyy toteuttamaan arvomaailmalleen tärkeiksi kokemiaan asioita, kuten edesauttaa kestävästä kehitystä. Vastuulliselle sijoittamiselle on erilaisia motiiveja ja hyödyksi ja haittoiksi koettuja asioita. Kyselyn avulla on saatu esiin sijoittajien näkemyksiä näihin asioihin.

8.1 Tutkimuksen johtopäätökset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää sijoittajien näkemyksiä, arvoja, motiiveja ja asenteita liittyen vastuulliseen sijoittamiseen. Kyselyn vastausprosentti oli 10,7, joka on alhainen, mutta vastauksia kappalemääränä saatiin kuitenkin 75. Tutkimustulosten yleistäminen ei alhaisen vastausprosentin vuoksi ole täysin mahdollista, mutta erinäisiä päätelmiä voidaan silti tehdä.

Kyselyn tulosten perusteella havaitaan, että yleisimmät vastuullisen sijoittamisen motiivit ja hyödyt ovat sen sopiminen omaan arvomaailmaan ja vaikuttaminen positiivisesti kestävässä kehityksessä. Niin ympäristöasiat kuin esimerkiksi ihmisoikeusasiat ovat olleet paljon esillä viime aikoina ja ihmisten kiinnostus niitä kohtaan on kasvanut. Tämä kiinnostus näkyy nyt myös sijoitusmaailmassa.

Vastuullisen sijoittamisen haasteista suurimpana nousevat hyötyjen vaikea todennettavuus ja luotettavan tiedon puute. Sijoittajien kannalta on tärkeää saada sijoituskohteesta riittävästi oikeaa tietoa sijoituspäätöksen tueksi. Yritystoiminnan läpinäkyvyyttä tulisi parantaa, jolloin sijoittajilla olisi helpompaa luottaa saatuun tietoon, sillä sijoittajat kokivat sijoituskohteiden vastuullisuuden varmistamisen hankalaksi. Vastuullisten sijoituskohteita kaivataan runsaammin tarjolle ja niiden toivottaisiin olevan helpommin löydettävissä. Mitä vaivattomammin vastuulliset sijoituskohteet olisivat sijoittajien löydettävissä sitä helpompi heidän olisi niihin tarttua.

Suurin osa kyselyyn vastanneista ei näe vastuullisen sijoittamisen vaikuttavan sijoituksen tuottoon. Sijoittajilla on myös eri näkemyksiä siitä, onko sijoituskohteen vastuullisuus tärkeämpää kuin tuotto-odotus. Tuoton tavoittelu on sijoittamisen peruserä, mutta osalla vastaajista sijoituspäätöksiin vaikuttaa myös kohteen vastuullisuus.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimusta tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon sen luotettavuus, jota kuvaavat validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetti kuvaa miten onnistuttu kuvaamaan juuri sitä, mitä haluttiinkin mitata. Kyselytutkimuksessa siihen vaikuttaa ensisijaisesti, miten onnistuneita kysymykset ovat eli voidaanko niiden avulla saada ratkaisu tutkimusongelmaan. Validius liittyy aina sovellettavaan teoriaan ja sen käsitteisiin. (Heikkilä, T. 2014, 186.)

Tekemämme tutkimuksen validiteettia voidaan pitää hyvänä, koska kysymykset on mietitty tarkasti aiheeseen sopiviksi ja kysymyksillä saatiin sellaisia vastauksia, joita suunnittelu vaiheessa haimmekin. Tutkimuksella saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin eli vastuullisen sijoittamisen motiiveihin, arvoihin ja asenteisiin. Kyselyä laadittaessa on hyödynnetty Finsifin tekemää Vastuullisen sijoittamisen markkinaselvitystä, jolloin saimme pohjaa kysymyksille samankaltaisesta tutkimuksesta.

Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen kykyä tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimus tulee toteuttaa kalibroiduin mittarein ja olosuhteiden tulee olla suhteellisen samanlaiset kaikille vastaajille. Kaikki vastaajat saivat kysymykset samalla tavalla ja vastausaikaa heillä oli saman verran. Reliabiliteetti voidaan todeta olevan hyvä, koska eri vaiheet on dokumentoitu ja vastaukset perusteltu.

Kyselyn vastauksien luotettavuus riippuu myös siitä, miten vastaajat ovat suhtautuneet kyselyyn ja millä tavalla he ovat vastanneet kysymyksiin. Jos vastaukset annettu esimerkiksi kiireessä ei kyselyyn vastaamiseen ei ole paneuduttu kunnolla, eivätkä vastaukset välttämättä vastaa vastaajan oikeaa mielipidettä.

8.3 Pohdinta ja oma oppiminen

Opinnäytetyöprosessimme alkoi helmikuussa 2018, kun tapasimme opinnäytetyömme toimeksiantajan. Tavoitteenamme oli saada työ valmiiksi syyskuun loppuun mennessä, josta aikataulu kuitenkin venyi. Työ vei odotettua enemmän aikaa ja töiden, harjoittelun ja opinnäytetyön yhteensovittaminen oli haasteellista. Alussa aikaa meni paljon aiheeseen tutustuessa, sillä meillä ei ollut aiheesta juurikaan ennestään tietoa. Kyselyn suunnittelu oli myös työlästä, mutta saimme kyselyn lähetettyä vastaajille aikataulun mukaisesti. Varsinainen kirjoitusprosessi oli kaikkein työläin vaihe ja silloin jäimme hieman aikataulusta jälkeen. Prosessi opetti meille kuitenkin paljon ajanhallinnasta ja uskomme, että jatkossa osaamme suunnitella aikataulun realistisemmaksi.

Toteutimme työn parityönä, joka osoittautui jo alussa hyväksi valinnaksi. Varsinkin suunnitteluvaiheessa oli hyvä, että pystyimme ideoimaan työtä yhdessä ja saamaan esiin erilaisia näkökulmia. Myös kirjoitusvaiheessa pystyimme tukeutumaan toisiimme, kun tuntui ettei kirjoittaminen etene. Huonona puolena parityöskentelyssä oli yhteisen ajan löytäminen. Molemmat suoritimme samalla myös harjoittelujaksoa, jolloin ajan löytäminen oli entistä hankalampaa. Vaikka emme aina pystyneet näkemään kasvokkain, olimme tiiviisti yhteydessä viestein ja sähköpostein.

Opinnäytetyötämme voisi parantaa käyttämällä useampia lähteitä. Lähteiden löytäminen oli haastavaa ja työmme lähdeluettelo jäikin aika niukaksi. Suomenkielisiä kirjallisuuslähteitä vastuulliseen sijoittamiseen liittyen löysimme vain muutamia. Lähteitä olisi varmasti löytynyt enemmän, jos olisimme etsineet enemmän myös vieraskielisiä lähteitä. Olisimme voineet suhtautua lähteisiin myös kriittisemmin, sillä emme kyseenalaistaneet kovinkaan paljoa nyt käyttämiämme lähteitä tai niiden alkuperää.

Aiheena vastuullinen sijoittaminen on ajankohtainen ja siihen tutustuminen oli mielenkiintoista. Opimme myös paljon sijoittamisesta ylipäänsä. Kvantitatiivisen tutkimuksen tekeminen tuli tutummaksi ja voimme hyödyntää siitä oppimiamme taitoja tulevaisuudessa. Toimeksiantajan saama hyöty opinnäytetyöstä on kyselyn perusteella saadut tutkimustulokset. Yhdistys voi hyödyntää tuloksia esimerkiksi sijoitusilloissaan, jossa se voi toimia keskustelun herättäjänä. Lukemalla työn jäsenet saavat myös napakan tietopaketin aiheesta.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

- ANDERSSON, Nicholas ja TUHKANEN, Jorma 2004. Järkevän sijoittamisen perusteet. Helsinki: Edita.
- ERKKILÄ, Jorma 2017. Nordean tutkimustulos: Vastuullinen sijoittaminen toi huikeasti ylituottoa. Salkunrakentaja. [Artikkeli.] [Viitattu: 2018-06-19.] Saatavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2017/09/nordean-tutkimustulos-vastuullinen-sijoittaminen-toi-huikean-ylituottoa/>
- FINSIF 2017. Vastuullisen sijoittamisen opas. Finsif- Finland´s Sustainable Investment Forum ry. [Viitattu: 2018-15-04.] Saatavissa: https://www.finsif.fi/wp-content/uploads/2017/02/Finsif_taitto_vedos_lowres.pdf
- FINSIF 2018. PRI-periaatteet. Finsif- Finland´s Sustainable Investment Forum ry. [Viitattu: 2018-15-04.] Saatavissa: <https://www.finsif.fi/pri-periaatteet/>
- HEIKKILÄ, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.
- HEISKANEN, Heikki 2017. Volkswagen maksaa miljardisakon päästöhuijauksesta. Yle. [Artikkeli.] [Viitattu: 2019-01-26.] Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9576527>
- HUUSKONEN, Hannu 2017. Vastuullisen sijoittamisen suosio kasvaa – mahdollistaa myös tuottojen paranemisen. [Artikkeli.] [Viitattu: 2019-02-11.] Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/58781/vastuullisen-sijoittamisen-suosio-kasvaa-mahdollistaa-myois-tuottojen-paranemisen/>
- HYRSKE, Anna, LÖNNROTH, Magdalena, SAVILAAKSO, Antti ja SIEVÄNEN, Riikka 2012. Vastuullinen sijoittaminen. Helsinki: Finva.
- INVESTOPEDIA 2018. Environmental, Social and Governance (ESG) Criteria. Investopedia. [Viitattu: 2018-09-23.] Saatavissa: <https://www.investopedia.com/terms/e/environmental-social-and-governance-esg-criteria.asp>
- JOUTSENVIRTA, Maria, HALME, Minna, JALAS, Mikko ja MÄKINEN, Jukka 2011. Vastuullinen liiketoiminta kansainvälisessä maailmassa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- KALLUNKI, Juha-Pekka, MARTIKAINEN, Minna ja NIEMELÄ, Jaakko 2011. Ammattimainen sijoittaminen. Vantaa: Talentum Media Oy/ Hansaprint Oy.
- PELTOLA, Mike 2018-04-27. Varainhoidon johtaja. [Haastattelu.] Yle Helsinki: Handelsbanken. [Viitattu: 2018-05-22.] Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10180737>
- SUOMEN YK-LIIITTO. Yritysten yhteiskuntavastuu. [Viitattu: 2018-08-16.] Saatavissa: <https://www.ykliitto.fi/yk70v/taloudellinen/yritysten-yhteiskuntavastuu>
- UNPRI 2018. About the PRI. [Viitattu: 2018-21-05.] Saatavissa: <https://www.unpri.org/pri/about-the-pri>
- YLE 2010. BP: Meksikonlahden öljyvuoto useiden virheiden summa. [Artikkeli.] [Viitattu: 2019-01-26.] Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-5629137>

LIITE 1: KYSELY

Vastuullinen sijoittaminen

Olemme kaksi Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijaa. Teemme opinnäytetyötä vastuullisesta sijoittamisesta, ja se toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Savon Osakesäästäjät ry:n kanssa. Opinnäytetyön ohjaajana toimii Liisa Martikainen. Olemme laatineet kyselyn aiheeseen liittyen ja se lähetetään vain Pohjois-Savon Osakesäästäjien jäsenille. Kyselyn vastauksia käsitellään anonymisti. Kysely on osa opinnäytetyön tutkimusaineistoa. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5-10 min. Jokainen vastaus on tärkeä!

1. Sukupuoli

- Nainen
 Mies

2. Ikä *

Alle 25 ▾

3. Sijoituskokemus vuosina *

- Alle 2 vuotta
 2-5 vuotta
 5-10 vuotta
 10-20 vuotta
 Yli 20 vuotta

4. Sijoituskohteet *

- rahastot
 kiinteistöt
 osakkeet
 listatut osakkeet
 listaamattomat osakkeet
 pörssiosakkeet
 joukkovelkakirjat
 talletukset
 metsät
 muu, mikä?

5. Tiedätkö mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa? *

- Kyllä
 Ei

Vastuullisella sijoittamisella tässä tutkimuksessa tarkoitetaan ympäristöasioiden, sosiaaliseen vastuuseen liittyvien tekijöiden sekä hallintotapa-asioiden huomioon ottamista siten, että salkun tuotto- ja riskiprofiili paranevat.

6. Onko sinulla vastuullisen sijoittamisen strategia? *

- Kyllä
 Ei

Ei, mutta olen kiinnostunut vastuullisesta sijoittamisesta

7. Miksi sijoitat vastuullisesti? *

- Parantaa riskien hallintaa
 Parantaa tuotto-odotusta
 Koen sen sopivan omaan arvomaailmaani
 Haluan edesauttaa kestäväää kehitystä
 Muu, mikä?

8. Miksi et sijoita vastuullisesti? *

- En ole kiinnostunut sijoituskohteen vastuullisuudesta
 En jaksa perehtyä asiaan tarpeeksi
 En löydä sopivia sijoituskohteita
 En näe sen vaikuttavan sijoituksen tuottoon
 Pelkään tuoton huononevan
 Muu, mikä?

9. Mitkä asiat koet haasteellisiksi vastuullisessa sijoittamisessa? *

- Resurssien puute
 Vastuullisia sijoituskohteita on vaikea löytää
 Vastuullisen sijoittamisen hyödyt on vaikea todentaa
 Luotettavan tiedon puute
 Muu, mikä?

10. Mitkä ovat mielestäsi vastuullisen sijoittamisen hyödyt? *

- Parantaa riskienhallintaa
 Mahdollisuus vaikuttaa positiivisesti kestäväään kehitykseen
 Parempi tuotto
 Sopii arvomaailmaani
 Muu, mikä?
 En näe hyötyä

11. Vastaa alla oleviin väittämiin *

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Vastuullisesta sijoittamisesta on tarpeeksi tietoa saatavilla	☐	☐	☐	☐	☐
Vastuullisia sijoituskohteita on runsaasti tarjolla ja niitä on helppo löytää	☐	☐	☐	☐	☐
Vastuullinen sijoittaminen parantaa tuotto-odotusta	☐	☐	☐	☐	☐
Sijoituskohteen vastuullisuus on tärkeämpää kuin tuotto-odotus	☐	☐	☐	☐	☐
Sijoituskohteen vastuullisuuden varmistaminen on helppoa	☐	☐	☐	☐	☐
Yksityissijoittajan tekemillä sijoituksilla on vaikutusta kestäväään kehitykseen	☐	☐	☐	☐	☐

12. Millaiset arvot ohjaavat sijoituskäyttämistäsi?

13. Vapaa sana vastuullisesta sijoittamisesta:

